

Naamkwaliteit in de Gemeentelijke Basisadministratie

Gerrit Bloothoof

Taalwetenschap, Universiteit Utrecht
email: g.bloothoof@uu.nl

Universiteit Utrecht

Nederland

- 16 miljoen mensen met een naam
- >miljoen aardrijkskundige namen
- >miljoen bedrijfs- en productnamen
- ..

naamkunde

- Wat zijn namen
 - betekenis
 - rol in taal en communicatie
- Hoe worden namen gebruikt
 - sociale indicator
 - verspreiding
 - mode (voornamen)

voornamen en familienamen

- Naamkundig onderzoek baseren op de gehele bevolking
 - gebruik van de Gemeentelijke Basisadministratie, sinds 1994 digitaal
 - hoe goed is de GBA?
 - wat leren we uit de GBA?

bevolkingsadministratie

- Sinds 1811 Burgerlijke Stand
 - naamwet
 - eisen aan voornamen en familienamen
- Bevolkingsregister > GBA
 - persoonskaart
 - bij overlijden naar Centraal Bureau voor Genealogie
 - decentraal per gemeente
 - vanaf 2008 ook centraal

GBA digitaal in 1994

- 1988-1994 digitalisatieproces van persoonskaart naar persoonslijst
 - niet alle gegevens
 - toekenning a-nummer vanaf eind jaren 60
 - consistentie persoonsvermeldingen
 - als persoon
 - als ouder
 - als kind

GBA 2007

- 15,83 miljoen personen
 - met NL nationaliteit wonend in NL
- 2,25 miljoen personen
 - overleden of geëmigreerd tussen 1994-2007
- ~3,57 miljoen personen
 - overleden voor 1994, bekend als ouder of kind

cijfers over namen

- Voornamen
 - 5 miljoen verschillende (compleet)
 - 500.000 enkele
 - 300.000 eerste
 - 7.000 nieuwe per jaar
- Familienamen
 - 314.000 (ca 140.000 in 1947)

naamkwaliteit in GBA

■ Criteria

- zelfde a-nummer: zelfde gegevens?
 - persoon, als ouder, als kind
- 1 persoon, 1 vermelding?
- opdeling in voornamen, voorvoegsel, familienaam, titel correct?
- juiste tekens gebruikt?
- in overeenstemming met naamwet?

zelfde a-nummer, verschillende voornaam

- Jenny Francisca H**anna** & Jenny Francisca H**e**нна
- Maud Marie **Claire** & Maud Marie
- Neeltje & **Nelly**
- Claudia & **Cornelia**
- Jan Nicolaas & **Gijsberta**
- Maria-Ilona & Maria Ilona
- Xiayun & Xia Yun

28.981 records

zelfde a-nummer, verschillende geboorteplaats

- Zandvliet - Santvliet
- Łódź - Lodz
- Hoensbroek - Heerlen
- Steenbergen en Kruisland - Steenbergen
- Haarlemmermeer - Groningen
- Parimaribo - district Suriname
- Tietjerksteradeel - onbekend

27.633 records

zelfde a-nummer, verschillende geboortedatum

- 1945-07-25 & 1945-07-02
- 1963-07-01 & 1963-00-00
- 1931-04-16 & 1964-04-16

6.041 records

- 262 geboortedatums van voor 1840 (~ vroegst mogelijke geboortejaar).

zelfde persoon, meerdere a-nummers

- zelfde persoon, gelijke:
 - voornamen
 - geboortedatum
 - geboorteplaats
 - ID_moeder
- als persoon, als kind
- 4.304 records

opdeling familienaam

voorvoegsel	familienaam	aantal
A	à Campo	57
	Campo	46
	Acampo	44
	A'Campo	16
	A' Campo	5
a	Campo	<5
	A 'Campo	<5
A	'Campo	<5
	ACampo	<5
	á Campo	<5

een familienaam?

- Hare Koninklijke Hoogheid Máxima, Prinses der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Mevrouw van Amsberg
 - Hare Koninklijke Hoogheid = predikaat
 - Máxima = voornaam
 - Prinses = adellijke titel
 - Mevrouw = aanspreektitel
 - Van Oranje-Nassau van Amsberg = geslachtsnaam

aliassen

- Jacobus (meergenaamd van der Zande)
- **Baron** de Vos van Steenwijk, genaamd van Essen
- Gmelig, zich noemende en schrijvende Meyling
- ten Thije, **Ook G**enoemd Boonkkamp
- Vennegoor of Hesselink

tekens

(wat mag wel en wat mag niet?)

- Simon_Eugène
- Bastiaan, Seán
- Celèste Elise Eugenie 26 Avril
- van Os
- Jelle Schelte Pietersz.
- Angela Maria Cornelia Wilhelmina....
- K. Roshani Wouterina
- Dekkers--Guillou

ik geef mijn kind de naam:

Jan Peter

Jan peter

jan peter

JanPeter

Jan-Peter

Jan'Peter

Jan P'eter

Janpeter

Jan-peter

Jan'peter

Jan-pe-ter

JaN PeTeR

JAN PETER

Jan P@'r

J P

JP

J.P.

j p

J Peter

Jan P

Jan P.

Jan p

Jan Petersz.

Jan Peterszoon

Jan Peter's

Jan van Peter

Jan d'Peter

Jan Peter van de Heilige Geest

Jan Peter-van-de-Heilige-Geest

Jan Peter J'adore

Jan Peter (Jacob)

jonkheer Jan Peter

Jan Peter IV

Jan Peter C D A

Jan Peter!

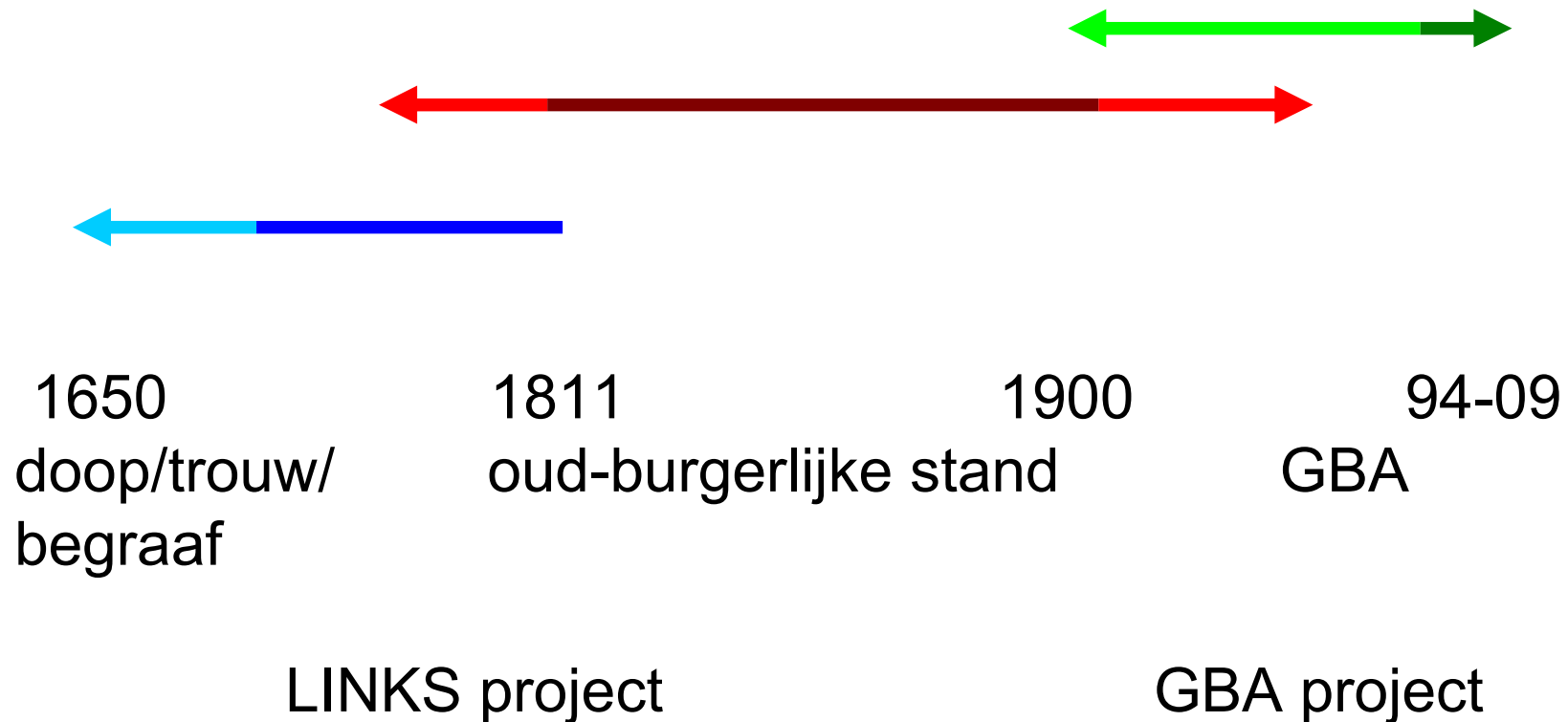

GBA zeker niet foutloos

- foutherstel is ingewikkeld (en duur)
- wat kan zoal fout gaan?
 - tekenset en spelling
 - naamverdeling over velden
 - ouders die onafhankelijk door meerdere kinderen worden genoemd
 - buitenlandse registraties
 - (re)migratie

hoe ouder hoe fout(er) (moeilijker)

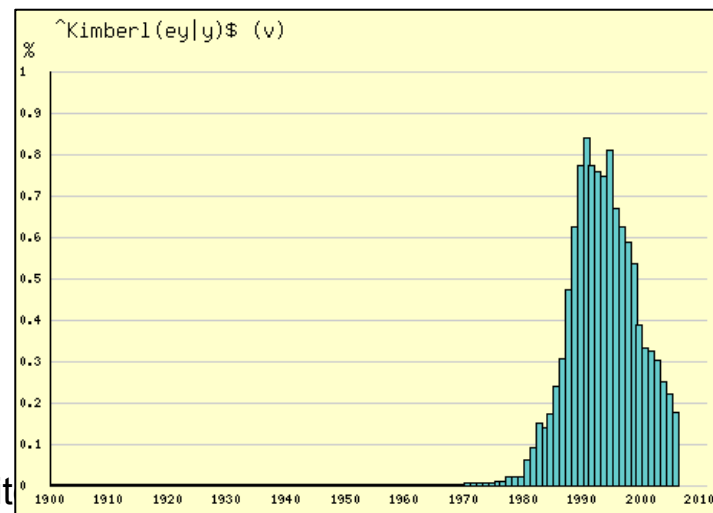
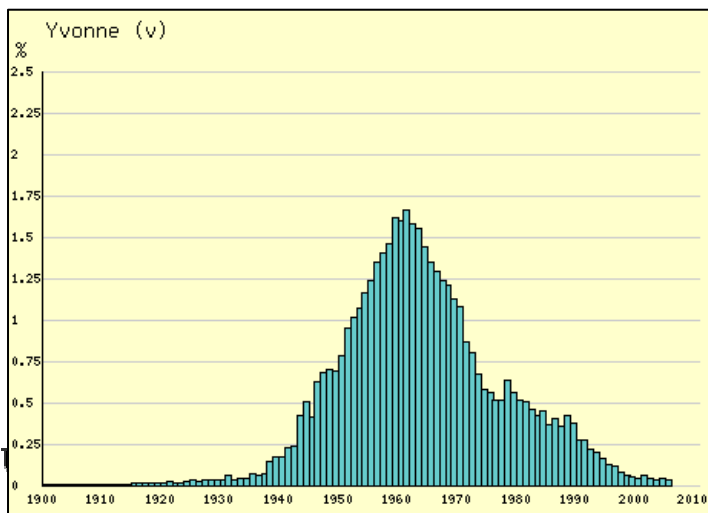
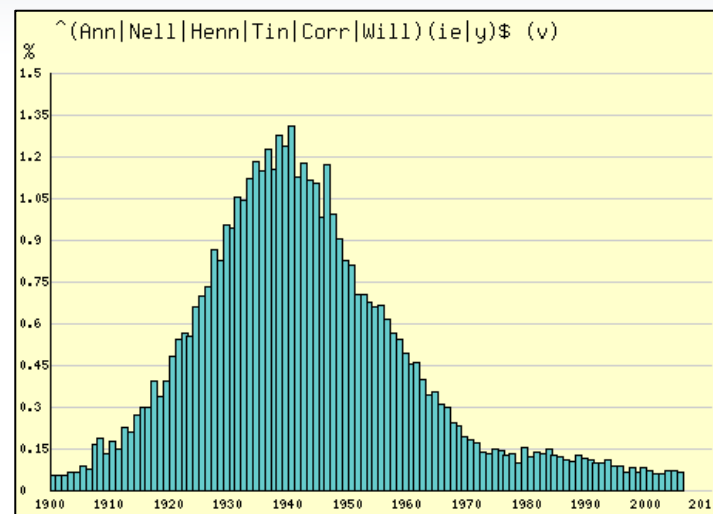
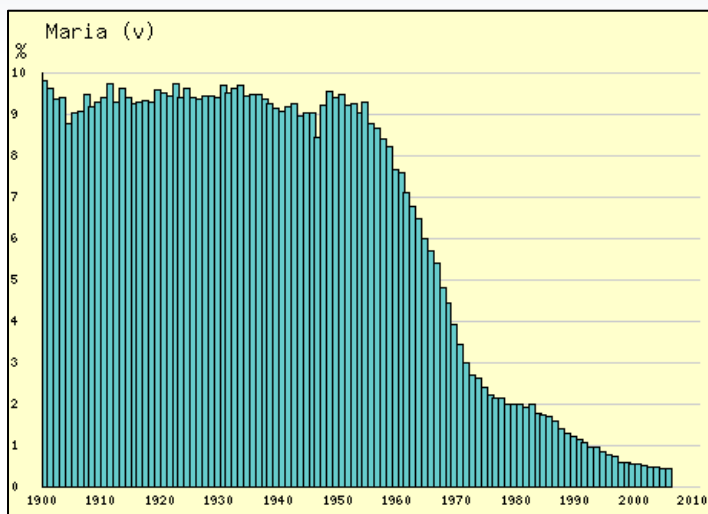
interessante naamverschijnselen

- Vanaf 1900 tot heden beschikbaar
- Eerst: traditionele vernoeming
 - weinig sociale aspecten zichtbaar
- Na 1950: vrijheid
 - sociale groepen meer zichtbaar
 - naam wordt leeftijdspecifiek

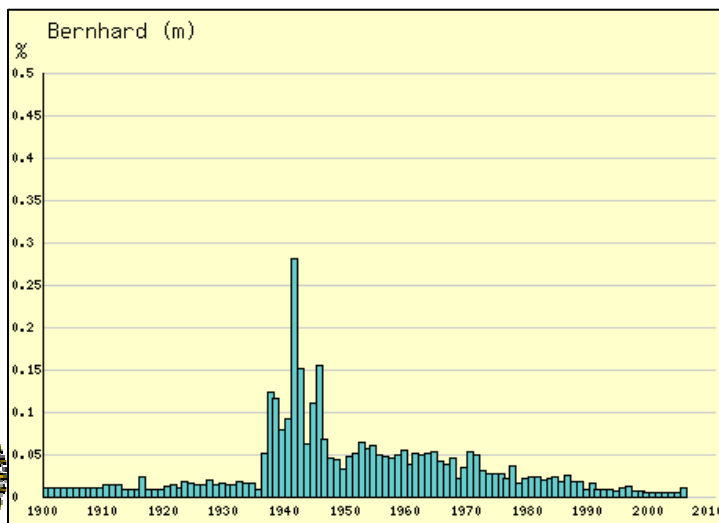
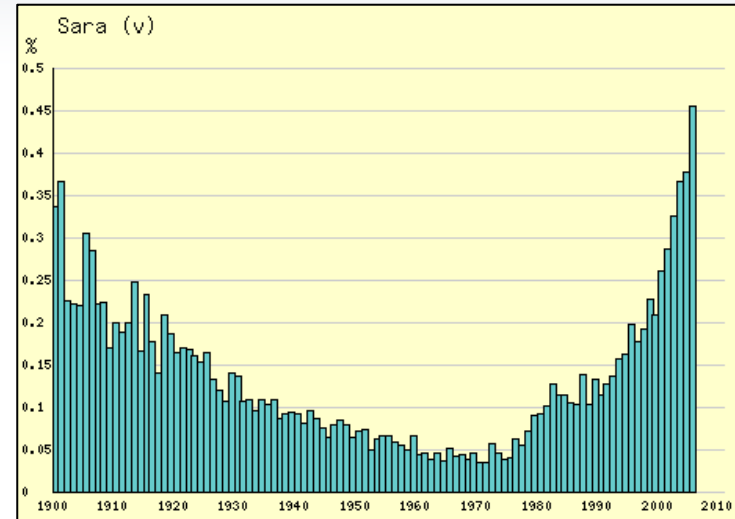
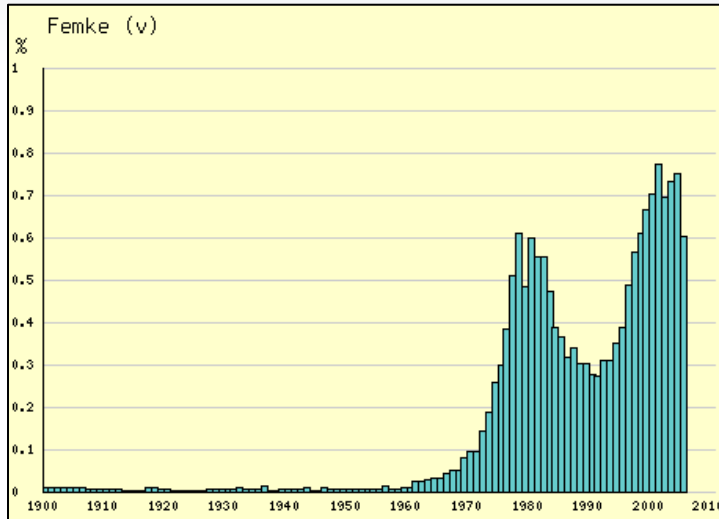

van Maria > Annie > Yvonne > Kimberley

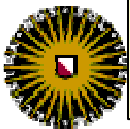

akwalit

complexe populariteit

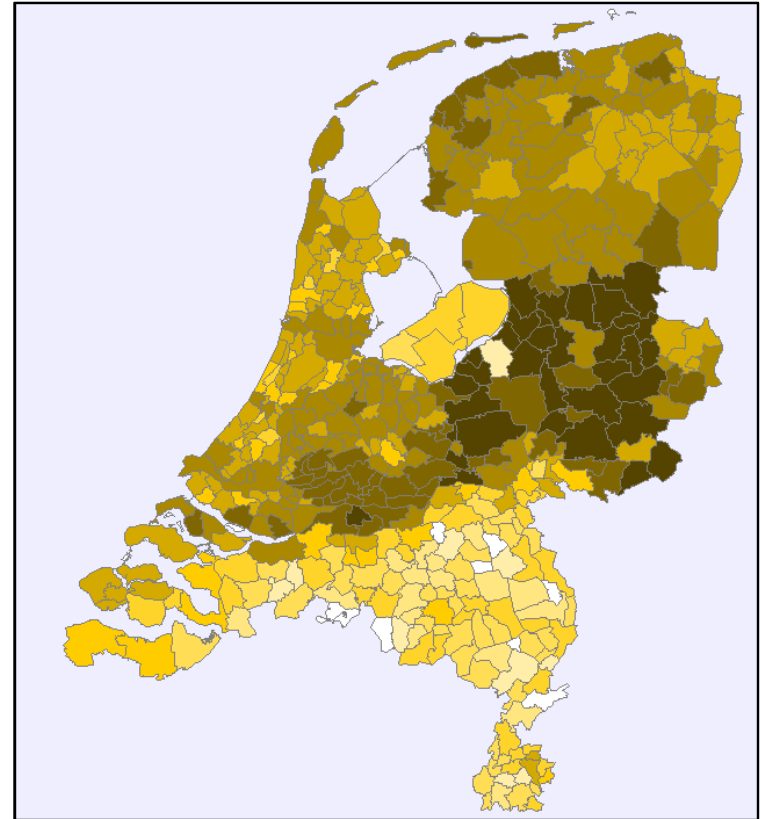
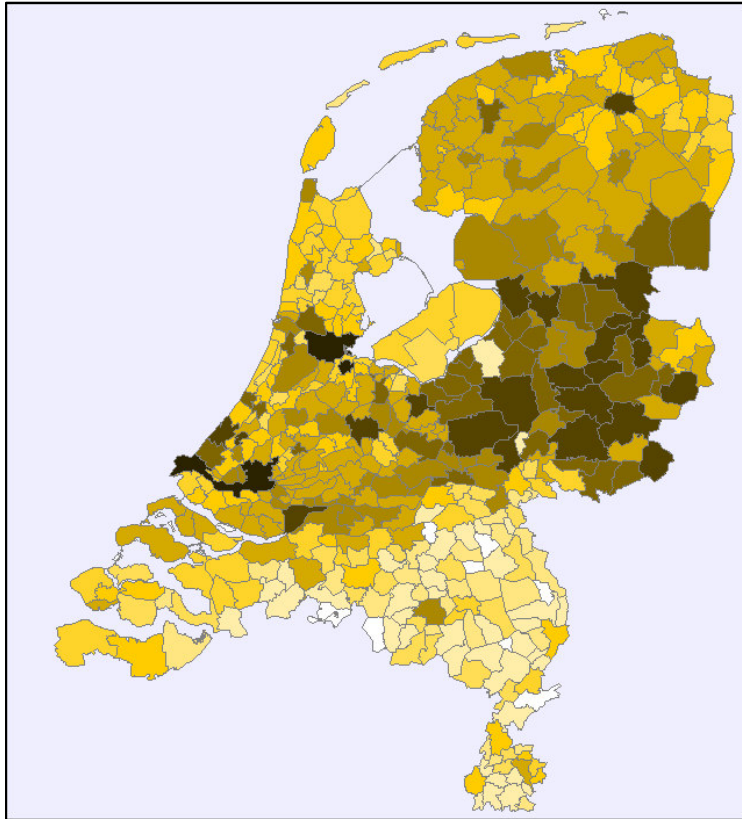
Femke, Sara,
Bernhard

- Regionale variatie
 - Waar zijn mensen met een bepaalde voornaam *geboren*?
 - Waar *wonen* mensen met een bepaalde familienaam?

relatief en absoluut (Gerrit)

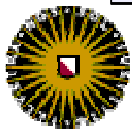
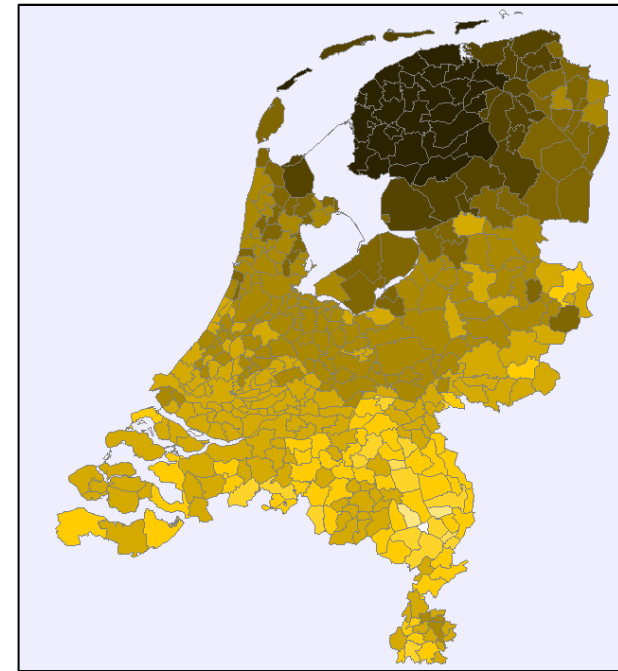
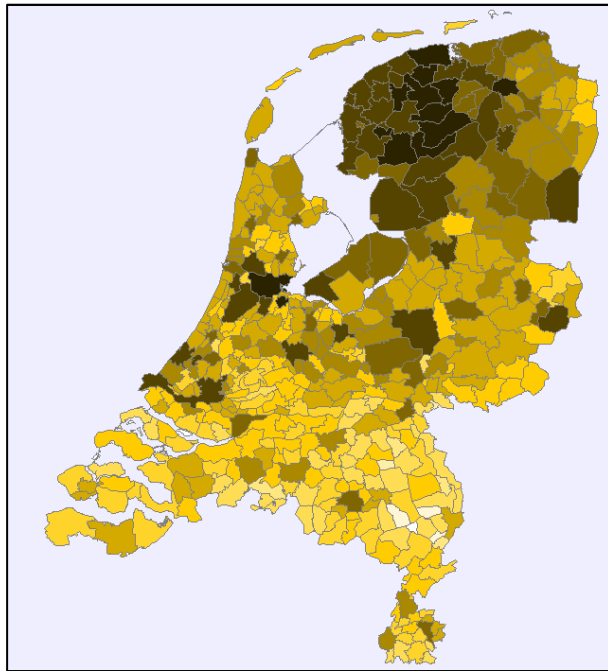

link familienamen op -stra

stra (absoluut)

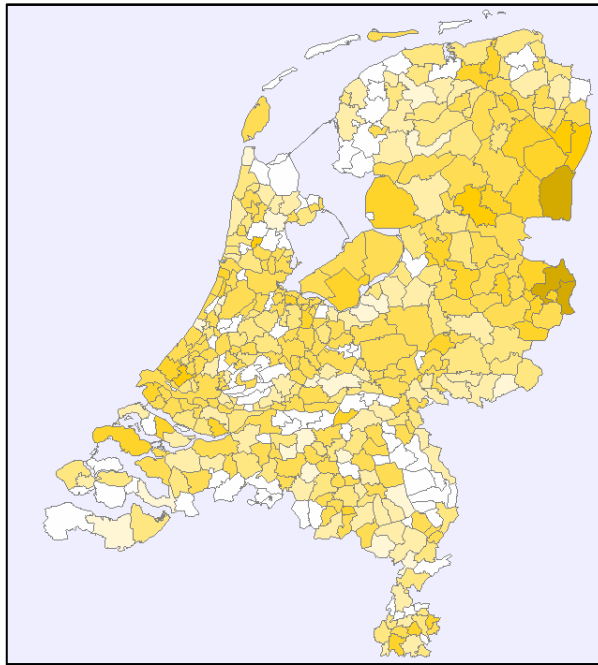
169.243

stra (relatief)

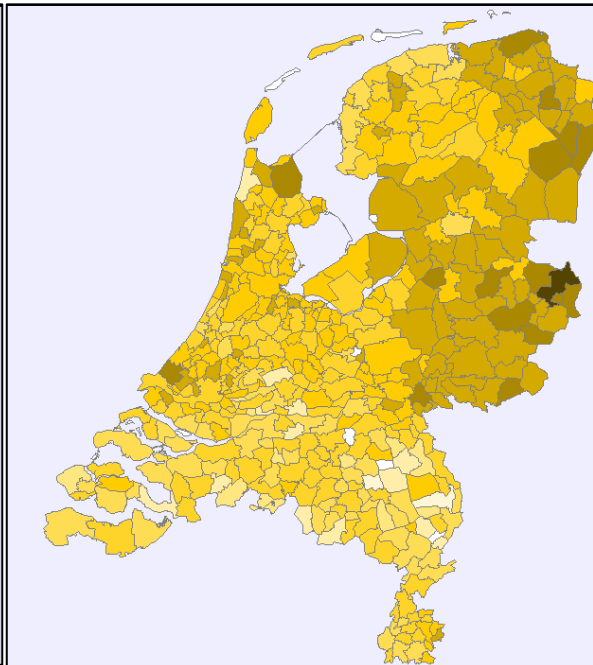

klankverandering (familienamen relatief)

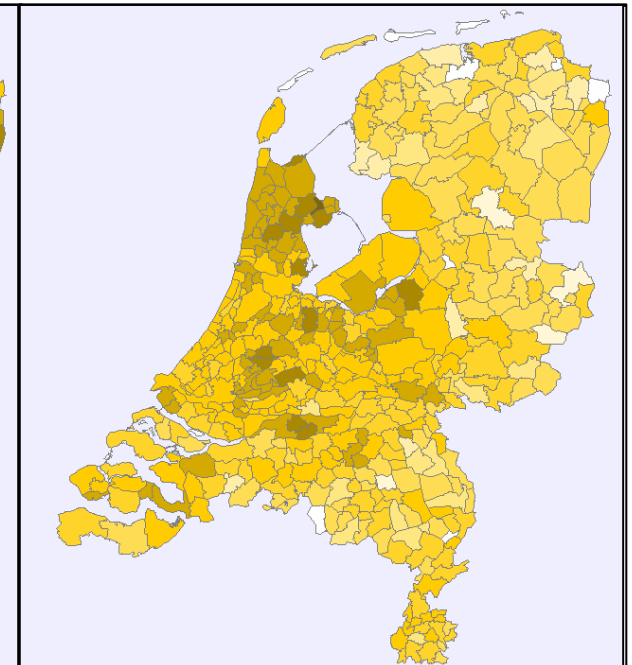
schult (4.191)

scholt (24.303)

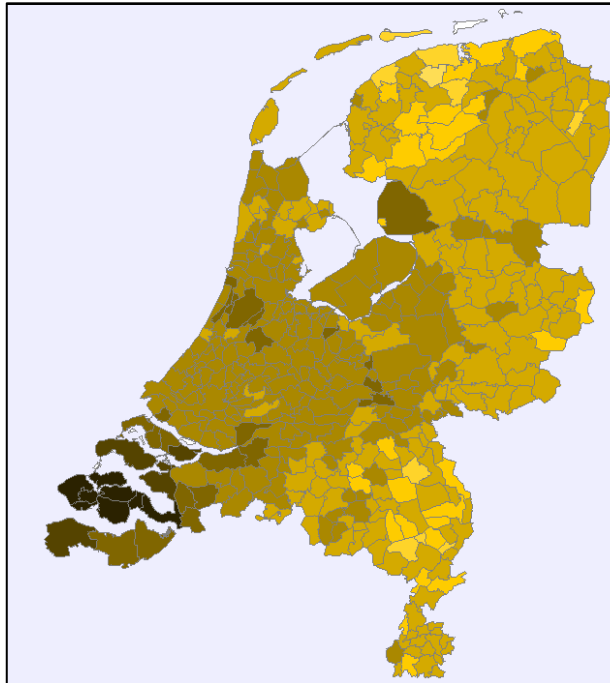
schout (20.285)

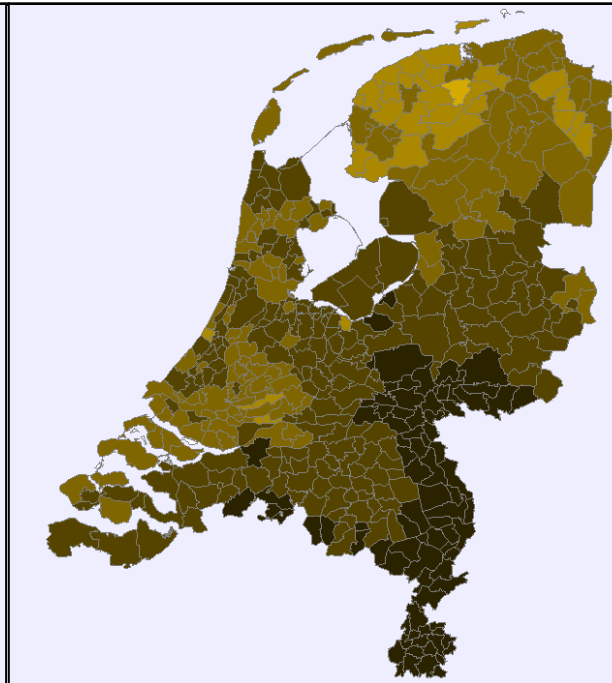
patronymisch suffix

(familienamen relatief)

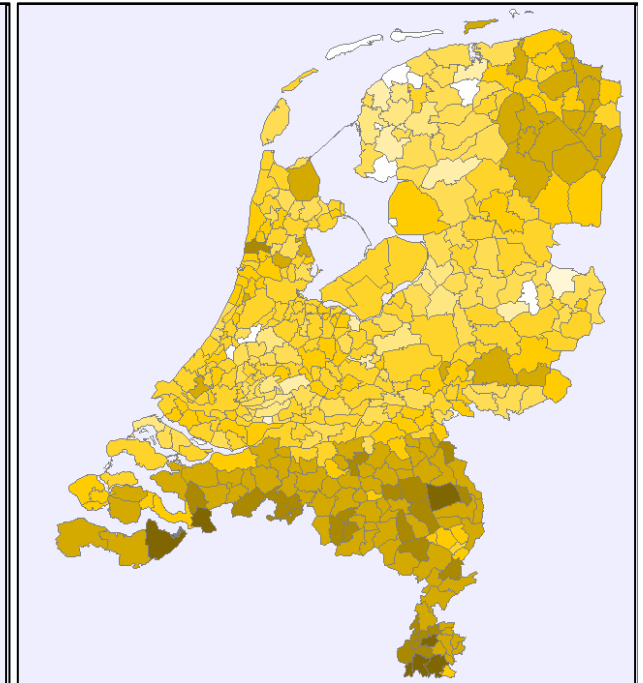
-se (111.866)

-sen (508.927)

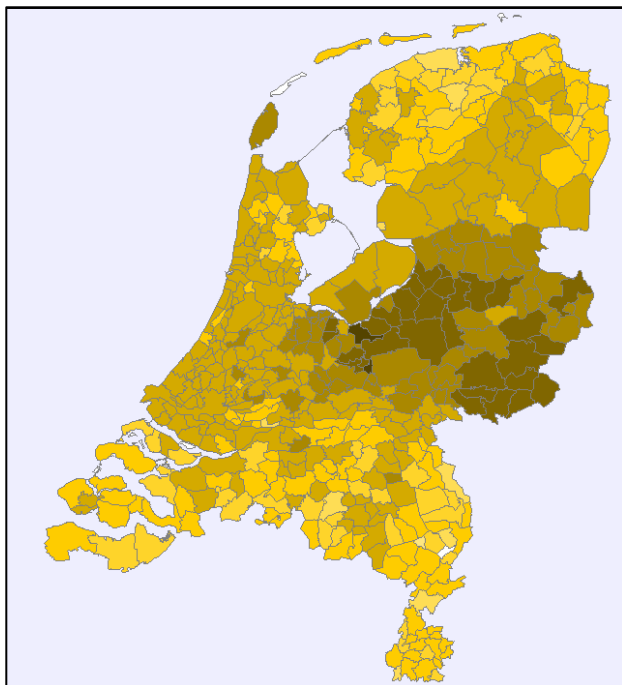
-sens (25.467)

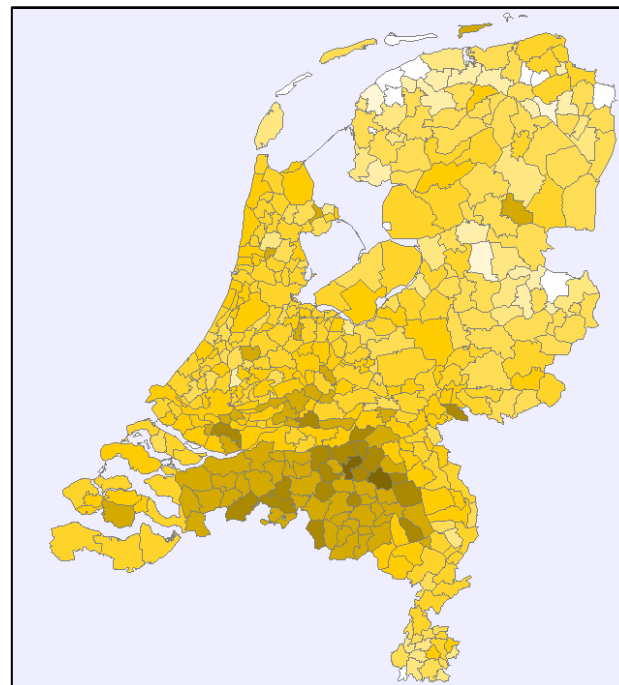
toponymisch element

(familienamen relatief)

horst (hoogte met hakhout, 59.595)

donk (rivierduin, 21.816)

samenvattend

- de GBA is natuurlijk niet foutloos
- maar voor naamkundige analyse geweldig
- GBA + LINKS project maakt complete naambeschrijving vanaf 1811 of eerder mogelijk

